Blogi

Pankkien luotonannon seurantakyselystä uutta tietoa Suomen rahoitusoloista

Suomen talous | 29.10.2020 | Annika Lindblad

KIRJOITTAJA



Annika Lindblad
Vanhempi ekonomisti

Pankkien luotonannon seurantakysely tarjoaa informaatiota yritys- ja kotitalouslainojen kysynnästä ja tarjonnasta, ja kysely täydentää näin ollen esimerkiksi lainakanta- ja korkotilastoja.

Mikä merkitys talouden näkymillä on sille, miten pankit myöntävät asuntolainoja? Ovatko kulutusluottojen ehdot tiukentuneet koronakriisin aikana? Mitkä tekijät vaikuttavat yrityslainojen kysynnän kehitykseen? Pankkien luotonannon seurantakysely vastaa näihin ja moniin muihin mielenkiintoisiin ja tärkeisiin kysymyksiin.[1]

Pankkien luotonannon seurantakysely tarjoaa informaatiota yritys- ja kotitalouslainojen kysynnästä ja tarjonnasta, ja kysely täydentää näin ollen esimerkiksi lainakanta- ja korkotilastoja. Vastaajapankit arvioivat muutoksia luottopolitiikassa, luottoehdoissa, sekä kotitalouksien ja yritysten lainakysynnässä edelliseltä vuosineljännekseltä. Pankit myös arvioivat näiden muutoksia seuraavan neljänneksen aikana.

Kysely tarjoaa tietoa monesta eri näkökulmasta, sillä se sisältää kotitalouksien lainoista sekä asuntolainat että kulutusluotot ja muut lainat. Lisäksi yrityslainojen kohdalla tietoa löytyy eriteltynä suuryrityksiin sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Kyselyssä tiedustellaan myös syitä muutosten taustalla, esimerkiksi pankkien riskinsietokyvyn tai talouden näkymien vaikutusta luottopolitiikkaan ja korkotason vaikutusta luottojen kysyntään.

Suomen Pankki on toteuttanut pankkien luotonannon seurantakyselyn neljä kertaa vuodessa aina vuodesta 2003 alkaen yhdessä EKP:n kanssa, mutta Suomen osalta kyselyn tulokset julkaistaan vasta tänä vuonna ensimmäistä kertaa. Koska myös aiempien kyselyjen vastaushistoria on nyt

julkista, julkaistut tilastot tarjoavat mielenkiintoista informaatiota Suomen lainananto-olosuhteiden kehityksestä lähes koko 2000-luvulta.

Kyselyn vastauksista selviääkin esimerkiksi, että luottopolitiikkaa kiristi finanssikriisin aikana erityisesti talousnäkymien heikkeneminen sekä pankkien rahoitukseen ja taseeseen liittyvät tekijät, kuten markkinarahoituksen saatavuuden vaikeutuminen. Vastauksista havaitaan myös, että yrityslainojen kysyntä muodostuu pääasiallisesti tasapainosta lyhytaikaisten rahoitustarpeiden, yrityskauppoihin ja velkojen uudelleenjärjestelyihin tarvittavien lainojen sekä kiinteisiin investointeihin liittyvien pidempiaikaisten lainatarpeiden välillä.

Vastausten julkaiseminen mahdollistaa aiempaa kattavamman analyysin Suomen rahoitusoloista. Koko euroalueen tasolla kysely tarjoaa tärkeää lisäinformaatiota euroalueen rahoitusolosuhteiden ja taloustilanteen kehityksestä, mikä tukee rahapolitiikan päätöksentekoprosessia. Euroopan keskuspankki julkaisee säännöllisesti tiivistelmän euroalueen ja suurimpien euromaiden vastauksista.

Suomen otoksessa on mukana suomalaisia ja Suomessa toimivia pankkeja. Kerättyjen tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi pankkien tarkka lukumäärä ei ole yksittäisten maiden tasolla julkista tietoa, mutta euroalueella yhteensä kyselyyn osallistuu tällä hetkellä noin 150 pankkia. Koska kysely toteutetaan koko euroalueella, Suomen rahoitusolosuhteiden kehittymistä voi verrata muiden euromaiden vastaavaan kehitykseen. Tulokset raportoidaan siten, että yksittäisten pankkien vastaukset eivät ole pääteltävissä julkaistuista tilastoista. Raportoinnissa käytetään nettoprosenttiosuuksia tai nk. diffuusioindeksjä[2] , joilla kuvataan esimerkiksi luottopolitiikan suuntaa: onko se kiristynyt vai keventynyt suhteessa edelliseen neljännekseen.

Uusimmat kyselytulokset julkaistiin lokakuun 27. päivä. Tällä kierroksella tietoa saatiin luottojen kysynnän ja tarjonnan kehityksestä vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä sekä pankkien odotuksista neljännen neljänneksen kehityksestä. Esimerkiksi yritysluottojen kysyntä väheni Suomessa kolmannella neljänneksellä suhteessa edelliseen neljännekseen, koska lainatarve esimerkiksi kiinteitä investointeja varten väheni edelleen. Kotitalouslainojen kysyntä sen sijaan kasvoi kolmannella neljänneksellä taloustilanteen paranemisen myötä.

Pankit eivät arvioineet luottopolitiikan muuttuneen merkittävästi kolmannella neljänneksellä lukuun ottamatta pientä tiukentumista pitkäaikaisten yrityslainojen luottopolitiikassa. Neljännellä neljänneksellä yrityslainojen luottopolitiikassa ei odoteta merkittäviä muutoksia, mutta kotitalouslainojen luottopolitiikan odotetaan kevenevän hieman.

Kattavampi katsaus Suomen tuloksista löytyy uudesta kuviopaketista. Jatkossa neljä kertaa vuodessa ilmestyvä kuviopaketti on tiivis katsaus Suomen kyselyn päätuloksiin. Tulevaisuudessa

pankkien luotonannon seurantakyselyn tuloksia hyödynnetään myös Suomen Pankin analyyseissä ja luvassa on esimerkiksi yksityiskohtaisempaa analyysiä kyselytulosten yhteydestä Suomen makrotalouteen ja rahoitusmarkkinoihin. Kyselytulokset ovat myös muiden tutkijoiden ja taloutta seuraavien tahojen käytössä. Mikäli oman analyysin tekeminen kiinnostaa, kaikki kyselyyn liittyvät tilastot – niin Suomelle kuin muillekin euromaille – löytyvät EKP:n tilastotietokannasta.

Asiasanat

analyysi, luotonanto, pankit